

Antwoorden Grammatica De sprong

Oefening 1

1. **Studeer** jij aan de universiteit van Maastricht?
2. Ik **vind** dat ik een mooi beroep **heb**.
3. Simone **geeft** zaterdagavond een feestje.
4. De prijs voor een liter benzine **stijgt** maandag met 3 cent.
5. **Denkt** u dat de economische crisis voorbij **is**.
6. Karel **verwacht** snel een kamer te vinden.
7. In de kantine **drinken** we in de pauze koffie.
8. Ik **bel** een keer per week met mijn broer.
9. Hoe laat **lig** jij meestal in bed?
10. Carla **maakt** een wereldreis. Op dit moment **is** ze in Australië.
11. Morgen **ga** ik met de trein naar Nijmegen.
12. **Bent** u gelukkig?
13. Eric en Patricia **reizen** door Zuid-Amerika.
14. 's Avonds **kijkt** mijn man televisie.
15. We **zorgen** voor onze zieke buurvrouw. We **doen** boodschappen en **koken** voor haar.
16. Aicha **helpt** me met mijn huiswerk.
17. Met haar moeder **spreekt** Mila altijd Spaans.
18. Elke ochtend **lees** ik de krant.
19. De les **begint** vandaag om 10.00 uur.
20. Willem **werkte** in een ziekenhuis in Amsterdam.

Oefening 2

1. heb - gestudeerd
2. heeft - gewerkt
3. heeft - geleend
4. hebben - gedanst
5. heb - geleerd
6. heeft - gemist
7. heb - gesport
8. hebben - gewinkeld
9. heeft - getennist
10. Hebben - gehoord
11. heb - gepakt
12. heeft - geruild

Oefening 3

1. heb - gedaan
2. zijn - gegaan
3. heeft - gekeken
4. Hebt / Heeft - gehad
5. is - gekomen
6. heb - gedronken
7. Hebben - gegeten
8. hebben - genomen

9. heb - gekregen
10. heb - gekocht
11. hebben - gegeven
12. is - begonnen

Oefening 4

1. hebben - ontbeten
2. heb / ben - vergeten
3. Hebt / Heeft - gebruikt
4. Heeft - herinnerd
5. heeft - erkend
6. hebben - bedankt
7. heb - geloofd
8. heeft - bediend
9. heeft - verdiend
10. hebben - ontdekt
11. heeft - herkanst
12. Heb - genoten
13. heb - bedoeld
14. heeft - onthouden
15. Hebben - verbeterd
16. heb - herkend

Oefening 5

Voorbeelden

1. Ik heb mijn partner in een café ontmoet.
2. De les is om 11.00 uur begonnen.
3. In ben afgelopen weekend in Brussel geweest.
4. Mijn ouders zijn 28 jaar getrouwd.
5. Gisteren heb ik boodschappen gedaan.
6. Bij de lunch heb ik een broodje gegeten en een glaasje melk gedronken.
7. Mijn partner heeft mij een cd gegeven.
8. Ik ben zes maanden geleden naar Nederland gekomen.
9. Ik heb nieuwe sokken gekocht.
10. Ik heb *De kathedraal van de zee* gelezen.
11. Zondag heb ik tot tien uur in bed gelegen.
12. Ja, ik ben naar het station gelopen.
13. Ja, ik heb mijn medicijnen voor het eten genomen.
14. Ik ben via Hilversum gereden.
15. Ik heb een e-mail naar mijn zus geschreven.
16. Vannacht heb ik acht uur geslapen.
17. Ja, ik heb me weleens in mijn vinger gesneden.
18. Ik heb met mijn ouders altijd Frans gesproken.
19. Mijn opa is vijf jaar geleden overleden.
20. Ja, ik ben vaak gevallen.
21. Ik heb mijn portemonnee weleens vergeten.
22. Ik heb mijn sleutels weleens verloren.
23. Ik ben om 9.00 uur van huis vertrokken.
24. Nee, ik heb niet vaak gevlogen.

25. Dit jaar ben ik 32 jaar geworden.
26. Ik heb laatste een Nederlandse film gezien.

Oefening 6

1. wachtten
2. wilde
3. woonde
4. combineerde
5. Droomden
6. reisden
7. leerde
8. zette
9. ontmoette
10. trouwden
11. huurden
12. bepaalde
13. verdiende
14. wensten

Oefening 7

1. was
2. vertrok
3. moesten
4. ging
5. vroeg
6. vond
7. werd
8. deed
9. gingen
10. Wist
11. kwam
12. zag
13. hielpen
14. Stonden

Oefening 8

Voorbeelden

1. Ja, ik vond de eerste les interessant maar ook moeilijk.
2. Gisteren was ik bij familie op bezoek.
3. Ik wist dat Nederland aan zee lag.
4. Ik zag de zon.
5. Ik fietste vroeger elke dag.
6. Ik vertrok om 8.15 uur.
7. Mijn vader werkte maar mijn moeder niet.
8. Ik sportte vroeger drie keer per week.
9. Ik ging te voet naar school.
10. De les begon vandaag om 18.00 uur.
11. Zondagavond at ik pizza.

12. Gisteravond dronk ik een glaasje wijn bij het eten.
13. Mijn vader rookte vroeger. Mijn moeder rookte niet.
14. Ik las vroeger veel stripboeken.

Oefening 11

1. **Kijkt** u het huiswerk vandaag nog **na**?
2. Peter **studeert** in augustus **af**.
3. Veel mensen **omschrijven** Nederland als een vrij en liberaal land.
4. Het is altijd erg gezellig als we in het weekend met vrienden **uitgaan**.
5. Meestal **wast** mijn man **af**.
6. Wie **lost** dit probleem **op**?
7. Omdat het aantal werklozen **toeneemt**, is het moeilijker om een baan te vinden.
8. Vanavond **ga** ik met vrienden **uit**.
9. **Zet** jij de verwarming **aan**?
10. Als ik een feestje geef, **nodig** ik altijd mijn familie en vrienden **uit**.

Oefening 12

1. Toen we naar de tiende verdieping moesten, **zaten** we in de lift **vast**.
2. De buren **boden** ons een kopje koffie **aan**.
3. Toen hij naar zijn werk ging, **deed** hij alle lampen **uit**.
4. We **werkten** altijd prima **samen**.
5. De vorige les **legde** de docent de comparatief **uit**.
6. De conducteur **herhaalde** zijn bericht.
7. Toen hij de deur **dichtdeed**, ging de telefoon.
8. **Stonden** jullie vanochtend al om 6 uur **op**?
9. Vroeger **besprak** Anna haar problemen altijd met haar oma.
10. Om 16.00 **kwam** de buurvrouw voor een kopje koffie **langs**.

Oefening 13

1. Vandaag **heb** ik mijn woordenboek **meegenomen**.
2. Ik **heb** zijn naam niet **onthouden**.
3. We **hebben** om 10.00 uur op het station **afgesproken**.
4. Jij kan de computer gebruiken, als ik **heb uitgelogd / uitgelogd heb**.
5. Als je dat formulier **hebt ingevuld / ingevuld hebt**, kan je het aan mij geven.
6. **Hebt / Heeft** u **uitgezocht** hoe laat de voorstelling begint?
7. Zijn vader **heeft** een heerlijke maaltijd **klaargemaakt**.
8. **Heeft** Carla je niet **verteld** dat we morgen geen les hebben?
9. Omdat de zon schijnt, **heb** ik mijn gezicht en armen met zonnecrème **ingesmeerd**.
10. We **hebben** de verwarming **aangezet** want we hadden het koud.

Oefening 14

Voorbeelden

1. Thomas belt me vanavond terug.
2. Het viel me op dat er zoveel fietsen zijn.
3. Zondag is de buurvrouw langsgekomen.
4. Ik heb de bank verplaatst.
5. Ik maak oefening 10 straks af.
6. Hoe hebben uw ouders u opgevoed?
7. Ja, hij heeft het weer goed voorspeld.
8. Ik sla mijn documenten op een usb-stick op.
9. Hij is vijf kilo afgevallen.
10. Ik heb mijn partner op een feestje ontmoet.
11. Ik gooi nooit foto's weg.
12. Ja, ik at de pizza helemaal op.
13. Ja, het aantal werklozen is dit jaar toegenomen.
14. Chris heeft dit cadeautje ingepakt.
15. De kinderen steken bij de stoplicht over.
16. Deze cursus loopt over zes weken af.
17. Ik heb mijn problemen met mijn collega besproken.
18. Ik heb vandaag mijn boek, een pen en een woordenboek meegenomen.
19. Ik ruim morgen mijn bureau op.
20. Ik heb het in mijn agenda opgeschreven.

Oefening 15

1. Hij kan zich zijn vriend van de basisschool nog goed herinneren.
2. Volgens mij heeft hij zich vandaag niet geschoren.
3. Carla zegt dat ze zich in de datum heeft vergist.
4. Ze hebben zich vanochtend niet gedoucht.
5. Hebben jullie je al voor de nieuwe cursus ingeschreven?
6. We hebben ons goed op het examen voorbereid.
7. Dit weekend hebben we ons prima geamuseerd.
8. Mijn opa hield zich niet altijd aan de verkeersregels.
9. Omdat hij zich voor moderne kunst interesseert, is hij naar het Stedelijk museum geweest.
10. Waarom schaam je je voor het resultaat van de test?

Oefening 17

1. Wil je met oefening 10 beginnen? – Je moet met oefening 10 beginnen. – Begin met oefening 10!
2. Wil je het artikel lezen? – Je moet het artikel lezen. – Lees het artikel!
3. Willen jullie een brief naar de directeur schrijven? – Jullie moeten een brief naar de directeur schrijven. – Schrijf een brief naar de directeur!
4. Willen jullie in groepjes van drie werken? – Jullie moeten in groepjes van drie werken. – Werk in groepjes van drie!
5. Wil je de deur goed afsluiten? – Je moet de deur goed afsluiten. – Sluit de deur goed af!
6. Wil je de kaarsjes uitblazen? – Je moet de kaarsjes uitblazen. – Blaas de kaarsjes uit!
7. Wil je Lisa en Debbie uitnodigen? – Je moet Lisa en Debbie uitnodigen. – Nodig Lisa en Debbie uit!
8. Willen jullie de fouten markeren? – Jullie moeten de fouten markeren. – Markeer de fouten!

9. Wil je naar de deskundigen luisteren? – Je moet naar de deskundigen luisteren. – Luister naar de deskundigen!
10. Willen jullie met het weer rekening houden? – Jullie moeten met het weer rekening houden. – Houd rekening met het weer!

Oefening 18

1. **Wil / Moet** je de krant nog lezen? Hij ligt op tafel.
2. - Doe jij morgen de boodschappen? – Ja, dat **zal / kan** ik doen.
3. Willem **kan / wil** morgen naar het strand gaan want hij is dan een dagje vrij.
4. Als jullie vragen hebben, **kunnen** jullie me altijd bellen.
5. Je krijgt nog 5 euro van mij. Ik **zal** het morgen aan je geven.
6. Sabrina en John **willen / kunnen** een huis van 220.000 euro kopen.
7. **Kunt** u me zeggen waar de bushalte is?
8. In de stad **mag** je niet harder dan 50 kilometer per uur rijden.
9. Ik heb een lekke band. Ik **kan / wil** hem zelf niet plakken, dus breng ik mijn fiets naar de fietsenmaker.
10. Je **moet** niet zo veel eten! Je wordt veel te dik.

Oefening 19

Voorbeelden

1. Waarom ging je gisteren niet mee naar dat concert? Sorry, maar ik moest **een presentatie voorbereiden**.
2. Op het station kan je **broodjes en koffie kopen**. Dat is handig voor mensen die geen tijd hebben om thuis te ontbijten.
3. Zullen we **vanavond naar de bioscoop gaan**? Ja, wat een goed idee! Ik ga graag met je mee.
4. Deze zomer willen we **een cruise maken**. Dat hebben we nog nooit gedaan!
5. Toen ik klein was, moest ik altijd **op tijd naar bed gaan**. Dat vond ik niet leuk.
6. Willen jullie **een lekkere appeltaart bakken**? We krijgen vanavond bezoek.
7. Kunnen we **onze afspraak van morgenochtend verzetten**? Ik heb nog een andere afspraak die ochtend.
8. Van mijn baas mag ik **aan een nieuw project beginnen**. Dat vind ik erg leuk!
9. De gemeente wilde **de speeltuin vernieuwen** maar helaas was dat te duur. De buurtbewoners vonden dat erg jammer.
10. Mogen jouw kinderen **alleen op straat spelen**? Zijn ze daar niet te jong voor?

Oefening 20

Voorbeelden

1. Ik kan per week 100 sms'jes gratis sturen.
2. Max wil zijn abonnement opzeggen.
3. We willen graag elke dag het journaal zien.
4. Mag ik een potlood en gum van je lenen?
5. Kan je me morgenochtend terugbellen?
6. Ik moet een boete van 60 euro betalen.

7. Je mag in de auto alleen handsfree bellen.
8. Ik wil mijn oma kaartje schrijven.
9. Hij kan altijd wel om een grap lachen.
10. Zullen we de vragen met elkaar bespreken?

Oefening 21

1. te
2. -
3. -
4. te
5. te
6. te
7. -
8. -
9. te
10. te
11. te
12. -
13. te
14. te
15. -

Oefening 22

Voorbeelden

1. Wij blijven bij mijn oom en tante slapen.
2. Hij staat met zijn buurman te praten.
3. Ik wil in juli op vakantie gaan.
4. Ik hoop over vijf jaar een eigen huis te kopen.
5. Ik kan met Gregor goed samenwerken.
6. Ik zit meestal te lezen.
7. Onder de douche begin ik te zingen.
8. Ik vergeet regelmatig mijn computer af te sluiten.
9. Ik beloof hem mijn huiswerk te maken.
10. Ik mag alles eten.
11. Ik sta mijn haar te föhnen.
12. Ik probeer met mijn collega's Nederlands te praten.
13. Ik durf Nederlands te praten.
14. Ik laat mijn ramen wassen.
15. Vanavond komen vrienden eten.

Oefening 23

Voorbeelden

1. Maria vergeet **vaak haar lunch mee te nemen**. Daarom koopt ze meestal een broodje in de kantine.
2. 's Avonds zit ik **op mijn laptop te werken**. Om 22.00 uur ben ik daarmee klaar en dan kijk ik naar het nieuws.
3. Gaan jullie **vanavond dansen**? Ik wil graag mee als dat kan.
4. Kan je me helpen met mijn huiswerk? Ik probeer **de vragen te beantwoorden** maar ik begrijp de tekst niet zo goed.

5. Ik wil even met jullie praten. Komen jullie **straks in de kantine een kopje koffie drinken?**
6. Mijn nichtje is nu 18 maanden oud. Ze begint **een beetje te praten.**
7. Je hoeft **me niet te helpen.** Ik kan het wel alleen.
8. Volgende week moeten we **onze vakantie boeken.** Als we het dan niet doen, zijn we misschien te laat.
9. Oscar zal **vandaag koken** als jij het de volgende keer doet.
10. We staan **nu een kwartier op de bus te wachten.** Dat vind ik erg vervelend.

Oefening 24

Voorbeelden

1. We zitten een film te kijken.
2. Karin is Caroline aan het bellen.
3. Tim zit een brief naar de gemeente te schrijven.
4. De docent staat de grammatica uit te leggen.
5. We zijn een kopje koffie aan het drinken in de kantine.
6. Mijn is een appeltaart aan het bakken.
7. We staan op Monique te wachten.
8. Eric staat met Carlo te praten.
9. De kinderen zitten een ijsje te eten.
10. Jeanet zit de krant te lezen.

Oefening 25

Voorbeelden

1. Ik vind het moeilijk om mooie zinnen te maken.
2. Ik heb geen geld om een auto te kopen.
3. We stopten om iets te eten.
4. Het is te koud om een T-shirt te dragen.
5. Ik vind het spannend om te vliegen.
6. Ik ga naar de stad om een cadeautje voor Carla te kopen.
7. Ik sms Caroline om een afspraak met haar te maken.
8. Ik vind het interessant om nieuwe steden te bezoeken.
9. Mijn huis is te klein om een groot feest te geven.
10. We gaan naar Italië om de toren van Pisa te zien.

Oefening 26

1. wens
2. beleefde vraag
3. advies
4. advies
5. wens
6. beleefde vraag
7. irrealis (geen realiteit)
8. advies
9. beleefde vraag
10. irrealis (geen realiteit)

Oefening 27

Voorbeelden

A

1. Zou je brood en appels voor me willen meenemen?
2. Zou je het raam willen opendoen?
3. Zou ik een euro van je morgen lenen?
4. Zouden we mogen bestellen?
5. Zou jij de telefoon willen opnemen?
6. Zou ik voor morgenochtend 6.00 uur een taxi kunnen reserveren?
7. Zou ik je woordenboek mogen lenen?
8. Zou u het kunnen inpakken?

B

1. Als ik een partner zou zoeken, zou ik me op een datingsite aanmelden.
2. Als Mirjam kon skiën, zou ze met ons meegaan naar Oostenrijk.
3. Als Sophie hem ten huwelijk zou vragen, zou hij met haar trouwen.
4. Als we problemen met onze burens hadden, zou ik gaan verhuizen.
5. Als ik een goede baan had, zou ik veel geld verdienen.
6. Als we in Zwitserland woonden, zou ik elke winter kunnen skiën.
7. Als we voor het Staatsexamen zouden slagen, zouden we heel blij zijn.
8. Als ik een groter zou kunnen kopen, zou ik meteen verhuizen.

C

1. Je zou een goed slot moeten kopen.
2. Je zou een cursus moeten volgen.
3. Als ik jou was, zou ik een abonnement op de NT2-nieuwslezer nemen.
4. Je zou de stemwijzer kunnen doen.
5. Ik zou geen Engels meer met haar spreken.
6. Je zou bij een sportvereniging kunnen gaan.
7. Als ik jou was, zou ik naar "Claire's" gaan.
8. Je zou naar Spanje kunnen gaan.

Oefening 28

1. Volgende week wordt mijn dak geïsoleerd.
2. Er wordt gemiddeld 8 minuten onder de douche gestaan.
3. Bij de burens wordt dubbel glas aangebracht.
4. Er wordt in de zomer veel ijs gegeten.
5. Er wordt veel geld aan vakanties uitgegeven.
6. De brand wordt met drie brandweerwagens geblust.
7. De patiënt wordt naar het ziekenhuis gebracht.
8. Er wordt niet meer zo veel gelezen als vroeger.
9. Er wordt vanavond voor mij gekookt.
10. Op het feest worden veel foto's gemaakt.

Oefening 30

1. Op het kruispunt zijn stoplichten geplaatst.
2. Er werd veel alcohol gedronken op het feest.
3. Er worden allerlei producten online gekocht.
4. Er worden met Oudjaar oliebollen gegeten.
5. Nadat er om 24.00 uur vuurwerk afgestoken was, werd er champagne gedronken.
6. Werd jij met de verjaardag van je man gefeliciteerd?
7. In de pauze wordt er over politiek gediscussieerd.
8. Rond etenstijd word ik vaak gebeld.
9. Mijn fiets is gestolen!
10. Gisterochtend werd mijn auto gewassen.

Oefening 31

1. Sinds twee jaar woont haar zoon zelfstandig.
2. Hij doet deze cursus voor de lol.
3. Is dit een goed woordenboek?
4. Deze kleding is niet geschikt voor een bruiloft.
5. Op internet vind je nuttige sites.
6. Kennen jullie misschien een betrouwbare schilder?
7. Elke ochtend smeert ze zelf haar brood.
8. Op de eerste bladzijde vind je mijn e-mailadres.
9. Dit bureau geeft ouders advies over hun kinderen.
10. Na mijn studie wil ik een halfjaar naar Azië.

Oefening 32

Voorbeelden

1. In de kantine **verkopen ze lekkere dingen**. Ik koop af en toe een broodje kaas.
2. **Welke talen spreek je?** Ik spreek Engels, Frans en een beetje Italiaans.
3. Zondag **was ik alleen thuis**. Dat was saai.
4. Op de markt **koop ik fruit en groente**. Dat is goedkoper dan in de supermarkt.
5. **Hoe ga je naar je werk?** Meestal neem ik de auto maar soms ga ik op de fiets.
6. Na de les **maak ik meteen mijn huiswerk**. Dan hoef ik 's avonds niks meer te doen.
7. In Nederland **eten ze bij de geboorte van een baby beschuit met muisjes**. Dat weten veel mensen niet.
8. Met mijn broer **ga ik skiën**. Mijn zus durft dat niet.
9. **Waarom ga je zaterdag niet mee naar Amsterdam?** Omdat ik dan moet werken.
10. In de bus **is het altijd erg druk**. Daarom moeten veel mensen staan.

Oefening 33

1. **Toen** ik hier kwam wonen, kende ik nog niemand.
2. Ik blijf solliciteren **totdat** ik een leuke baan heb.
3. **Hoewel** John geen Spaans spreekt, wil hij toch in Spanje gaan wonen.
4. Zaterdag geeft Simone een feestje **omdat** ze is jarig.
5. Sonja doet binnenkort Staatsexamen NT2 **zodat** ze na de zomer aan de universiteit kan gaan studeren.
6. Thomas leest een boek **voordat** hij gaat slapen.
7. **Als** het morgen mooi weer is, gaan we met vrienden zeilen.
8. Daniëlle wilde weg uit Nederland **omdat** ze niet zo gelukkig was.
9. Eerst wilde Eric een jaar naar Australië gaan **maar** uiteindelijk is hij naar Indonesië gegaan.
10. **Terwijl** mijn vrouw naar een voetbalwedstrijd kijkt, chat ik met vrienden.
11. Wat willen jullie: willen jullie het Binnenhof bezoeken **of** willen jullie naar een museum gaan?

12. **Nadat** ik heb gegeten, lees ik altijd de krant.

Oefening 34

Voorbeelden

1. Peter gaat vrijdag naar Barcelona want hij heeft daar een conferentie.
2. Nadat mijn vrouw de krant heeft gelezen, gaat ze douchen.
3. Zodra ik een nieuwe baan heb, bel ik mijn ouders.
4. We sparen 50 euro per maand zodat we volgend jaar een weekend naar Rome kunnen gaan.
5. Hoewel het niet zo warm is, draagt Thomas vandaag een korte broek.
6. Morgen hebben jullie een toets, dus vergeet niet je woordenboek mee te nemen.
7. Alice en Anne willen morgenmiddag naar het circus gaan maar ze moeten naar school.
8. Als ik met niveau B2 klaar ben, doe ik het Staatsexamen NT2 programma 2.
9. Voordat de schoonmakers naar huis gaan, doen ze de lichten uit.
10. Simone komt morgen iets later naar de les omdat ze eerst naar de tandarts moet.

Oefening 35

Maak de indirecte rede of een indirecte vraag.

1. Robert zegt dat hij zijn droom heeft waargemaakt / waargemaakt heeft.
2. In de krant staat dat het aantal aanmeldingen voor de Nederlandse universiteiten met 25% is gestegen / gestegen is.
3. Mag ik vragen of je bang voor muizen bent?
4. Weet jij waar Daniëlle haar huidige vriend heeft ontmoet / ontmoet heeft?
5. Ik heb gelezen dat het Nederlands elftal de finale van het WK-voetbal in 2010 heeft verloren / verloren heeft.
6. Ik weet niet naar welk land de familie Smeets gaat emigreren.
7. We vinden dat Nederlanders nieuwsgierig zijn.
8. We vragen ons af wat Judith na haar studie gaat doen.
9. We vinden dat we in een gezellige buurt wonen.
10. Kunt u me vertellen of Horbach en Zywiol al lang in het circus werken?

Oefening 36

Voorbeelden

1. We denken dat **Simone te hard werkt**. Ze ziet er de laatste tijd zo moe uit.
2. Ze hopen dat **ze vrij kunnen krijgen**. Ze willen namelijk in mei een weekje naar Italië gaan.
3. Johan heeft geen horloge. Daarom vraagt hij altijd **hoe laat het is**.
4. Ik heb gelezen dat **koffie ongezond is** maar volgens mij is dat niet waar.
5. Kunt u me zeggen **op elk spoor mijn trein vertrekt**? Ik moet met de trein naar Rotterdam.
6. Tom zegt dat **ik niet goed naar hem luister**. Dat vind ik erg vervelend.
7. Maria weet zeker dat **het morgen mooi weer wordt**. Dat heeft ze op televisie gezien.
8. Ik weet niet **wat een treinkaartje naar Parijs kost**. Misschien moet ik eens op internet kijken.

9. We willen graag weten **of het morgen gaat regenen**. We willen morgen namelijk een fietstocht maken.
10. Mijn man en ik willen graag in Griekenland gaan wonen. We geloven dat **het leven daar rustiger is**.

Oefening 37

1. Mijn broer woont op een boerderij **die** vlakbij Zwolle ligt.
2. Linda werkt bij een bedrijf **dat** verpakkingsmateriaal produceert.
3. De fiets **die** ik pas twee jaar had, is gestolen
4. De computer **waarop** Wim dagelijks werkt, staat in de studeerkamer.
5. We maken ons zorgen over Karel **met wie** we de laatste jaren weinig contact hebben.
6. De collega's **met wie** ik dagelijks samenwerk, komen uit verschillende landen.
7. Mijn man helpt pubers **die** met hun ouders en met school problemen hebben.
8. Elke zaterdag krijg ik een mooie bos bloemen **die** mijn man op de bloemenmarkt koopt.
9. In Nederland **dat** op het noordelijk halfrond ligt, schijnt de zon in de zomer langer.
10. Janny zorgt voor haar moeder **die** nog zelfstandig woont.
11. We zijn vorig jaar op vakantie geweest naar een eiland **waar** geen auto's mogen rijden.
12. De man **van wie** Patricia houdt, woont in Colombia.

Oefening 38

1. Het meisje **dat morgen examen moet doen**, is zenuwachtig.
2. De collega **met wie ik een probleem heb**, werkt op donderdag en vrijdag.
3. De docent **van wie we les hebben**, geeft al vijftien jaar les.
4. De vulpen **waar Ellen soms mee schrijft**, heeft ze voor haar 18^e verjaardag gekregen.
5. De auto **die we gisteren hebben gekocht**, is van een oude dame geweest.
6. Ik ben niet tevreden over de oplossing **die de medewerker van de servicebalie me heeft geboden**.
7. De appels **die Tom vanochtend op de markt heeft gekocht**, komen uit Nieuw Zeeland.
8. De docent **met wie volgende week een afspraak hebben**, is deze week op vakantie.
9. De oefeningen **die ik nog moet maken**, zijn moeilijk.
10. De baan **waar Karin 1 november mee begint**, heeft ze via internet gevonden.

Oefening 39

Voorbeelden

1. Mijn vriend **die naar Nieuw Zeeland emigreerde**, is vorige maand naar Nederland gekomen.

2. Rianne zoekt een kamer **die niet meer dan 300 euro per maand kost**. Weet jij waar ze die kan vinden?
3. Het restaurant **waar we gisteren hebben gegeten**, was erg goed.
4. Ik heb een nieuwe mobiele telefoon **waarmee ik ook foto's kan maken**.
5. Haar collega **met wie ze dagelijks samenwerkt**, is erg aardig.
6. Waar zijn de sleutels **die op tafel lagen**? Ik kan ze nergens vinden.
7. We wonen bij een park **waar veel mensen hun hond uitlaten**.
8. De bus **die ik naar het station neem**, is altijd vol.
9. Het huis **waar Eric en Claire woonden**, staat nu al ruim een jaar te koop.
10. Ik ben de portemonnee kwijt **die ik van mijn ouders heb gekregen**.

Oefening 40

Voorbeelden

Zack is ouder dan Joanna.
 Joanna is even oud als Jacky.
 Jacky is langer dan Joanna.
 Zack is het langst.
 Zack heeft grotere voeten dan Jacky.
 Joanna heeft de kleinste voeten.
 Jacky drinkt de meeste koffie.

Oefening 41

1. Eén keer per week haal ik pizza. Ik eet **hem** helemaal alleen op want ik ben **er** gek op.
2. Op tafel ligt een voetbaltijdschrift. Peter koopt **het** bijna elke week. Misschien moet ik hem **er** een abonnement op geven.
3. Vanavond komt er een documentaire over de provincie Friesland op televisie. Ik wil **ernaar** kijken want **hij** lijkt me interessant.
4. Het huiswerk? Ik heb **het** niet gemaakt. Ik heb **er** niet meer aan gedacht. Mag ik **het** morgen inleveren?
5. We maken ons zorgen over de klimaatveranderingen. Gisteren hebben we **er** een documentair over op televisie gezien. We moeten **er** iets aan doen!
6. Waar is mijn pen? Ik heb **hem** gisteren in mijn tas gedaan maar nu ben ik **hem** kwijt.
7. De burens hebben een zeilboot gekocht. Ik weet niet hoeveel ze **ervoor** betaald hebben. **Hij** ligt in de haven van Vlissingen.
8. Carina vindt het openbaar vervoer in Nederland prima. Ze gebruikt **het** bijna dagelijks en klaagt **er** nooit over.
9. Gisteravond hebben we een voetbalwedstrijd gezien. **Hij** was heel spannend! Hebben jullie **er** ook naar gekeken?
10. Mijn broer heeft een auto. Ik mag **hem** af en toe lenen. Zaterdag ben ik **ermee** naar mijn zus in Nijmegen gereden.

Oefening 42

Voorbeelden

1. Ja, we hebben het gezien.
2. Ja, ze heeft hem vorige keer betaald.

3. Je, we maken er ons huiswerk op.
4. Nee, ik heb ze niet gevonden.
5. Ja, ik ben er tevreden over.
6. Ja, daar werken ze dit weekend aan.
7. Ja, we hebben ze gereserveerd.
8. Nee, ik heb er geen kritiek op.
9. Ja, ik gebruik het elke dag.
10. Nee, ik woon er niet naast.
11. Ja, ik heb hem meegenomen.
12. Ja, ik lees hem elke dag.
13. Nee, daar doe ik niet aan mee.
14. Ik heb er ongeveer 200 euro voor betaald.
15. Ja, ik vind hem heerlijk.
16. Nee, ik heb hem vandaag nog niet gezien.
17. Nee, ik houd er niet van.
18. Nee, ik heb het niet gehoord.
19. Ja, ze zijn ervan geschrokken.
20. Nee, daar zit hij niet in.